

Postmodernističke tendencije u arheologiji - usporedba tradicionalne, procesualne i postprocesualne arheologije

---

Gabrić, Petar

Conference presentation / Izlaganje na skupu

<https://doi.org/10.13140/RG.2.2.20847.89765/2>

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:481800>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International/Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-05**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

POSTMODERNISTIČKE TENDENCIJE U ARHEOLOGIJI

USPOREDBA TRADICIONALNE,
PROCESUALNE I POSTPROCESUALNE
ARHEOLOGIJE

Petar Gabrić, student

Odsjek za arheologiju

Filozofski fakultet

Sveučilište u Zagrebu

Pregled izlaganja

1. kratki pregled povijesti arheologije
2. obilježja tradicionalne, procesualne i postprocesualne arheologije
3. usporedba tradicionalne, procesualne i postprocesualne arheologije na primjeru istraživanja starohrvatskog groblja
4. zaključak: kritika postprocesualne arheologije

Kratak pregled povijesti arheologije

- 1784. „prvo znanstveno iskopavanje u povijesti arheologije” (Thomas Jefferson)

3 FAKTORA KOJI SU UTJECALI NA RAZVOJ ARHEOLOGIJE KAO ZNANOSTI

- 1) **starost Zemlje i čovječanstva:** James Hutton, Charles Lyell; Jacques Boucher de Perthes
- 2) **koncept evolucije:** Charles Darwin
- 3) **trodobni sustav za europsku prapovijest:** Christian Jürgensen Thomsen

Tradicionalna arheologija

- tipologija artefakata
- relativna kronologija (faze)
- Gordon Childe, *Man Makes Himself*, 1936.
- Julian Steward: ekološki pristup (≠ kulturno-povijesni pristup)
- napredak u znanstvenoj tehnologiji:
radiokarbonsko datiranje (Willard Libby),
analiza elemenata u tragovima

Procesualna arheologija

- „the New Archaeology”, Lewis Binford

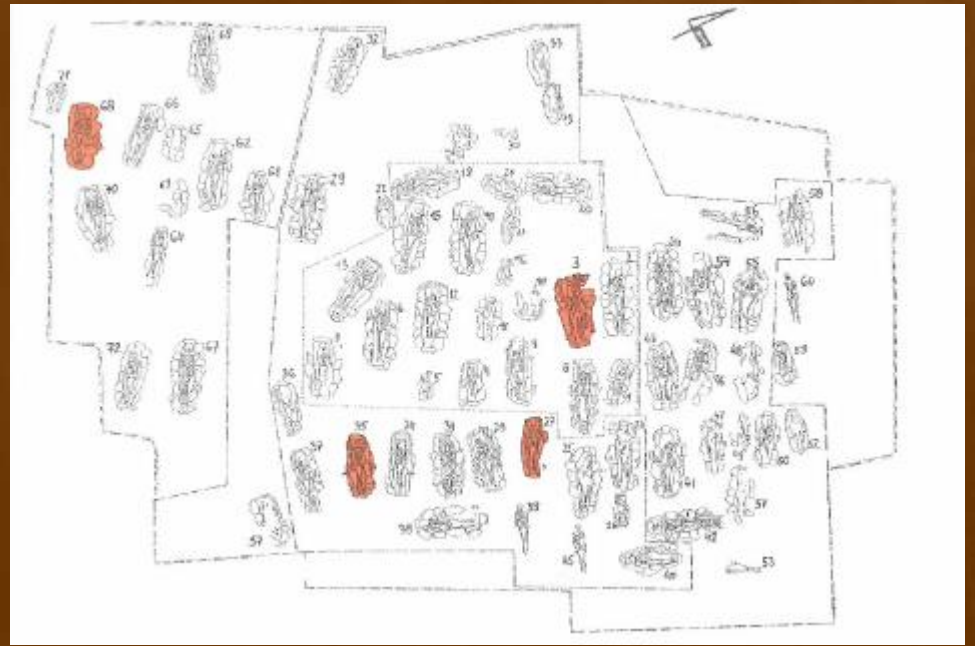
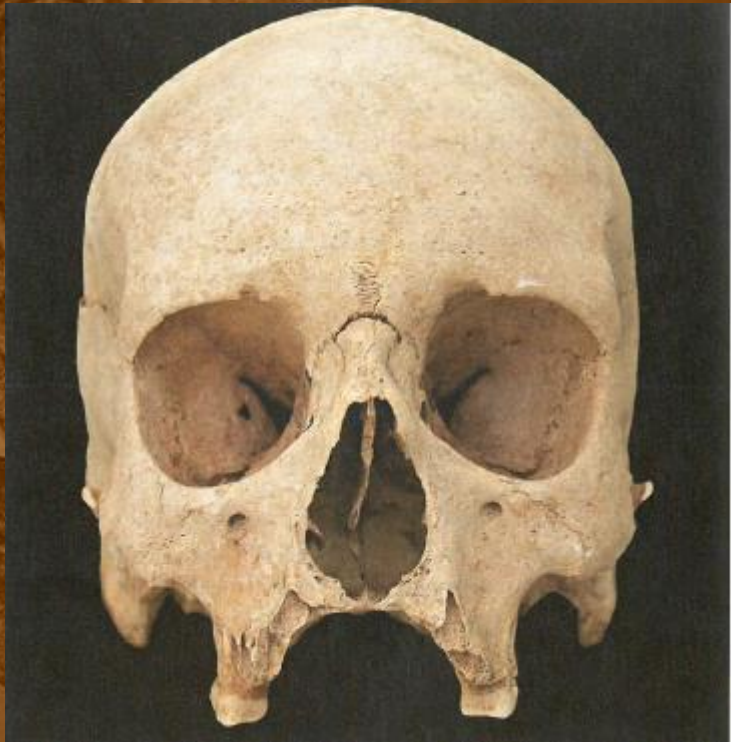
TRADICIONALNA ARHEOLOGIJA	PROCESUALNA ARHEOLOGIJA
deskriptivna	eksplanativna
kulturna povijest	kulturni proces
induktivna	deduktivna
autoritet autora	testiranje hipoteza
jednostavno kvalitativna	kvantitativna
pesimizam	optimizam

Postprocesualna arheologija

- empatični pristup
- kritička teorija (frankfurtska škola)
- neomarksistička arheologija
- postpozitivistička arheologija
- fenomenološka arheologija
- hermeneutička arheologija

Tradicionalna, procesualna i postprocesualna arheologija na primjeru istraživanja starohrvatskog groblja

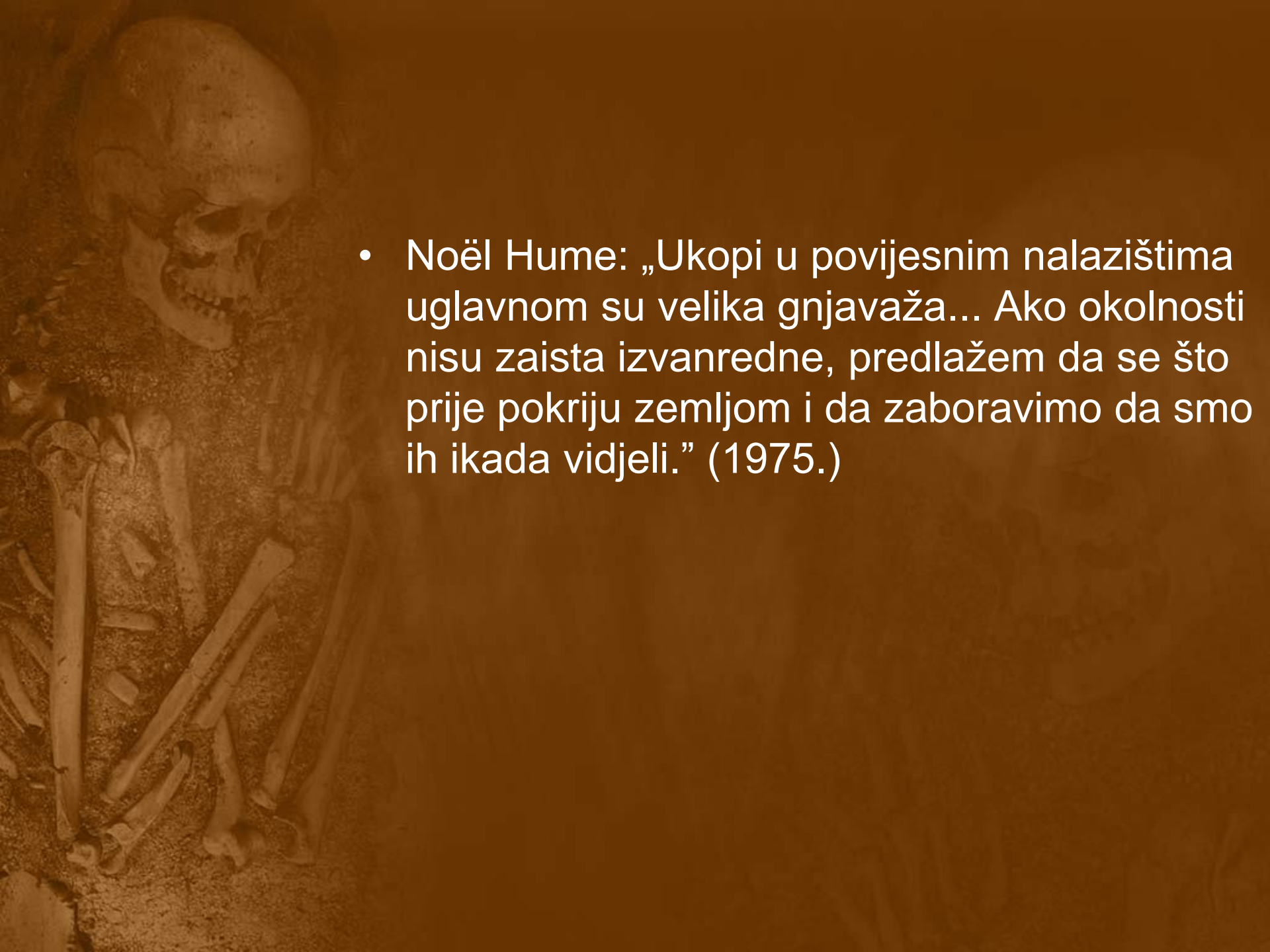

Tradicionalna arheologija

- grob 68, zapadna strana groblja
- muški grob (grobni prilozci)
- datacija na temelju grobnih priloga
- etnička pripadnost: starohrvatska populacija
- oblik groba
- usmjerenje pokojnika (strana svijeta)

-
- Noël Hume: „Ukopi u povijesnim nalazištima uglavnom su velika gnjavaža... Ako okolnosti nisu zaista izvanredne, predlažem da se što prije pokriju zemljom i da zaboravimo da smo ih ikada vidjeli.” (1975.)

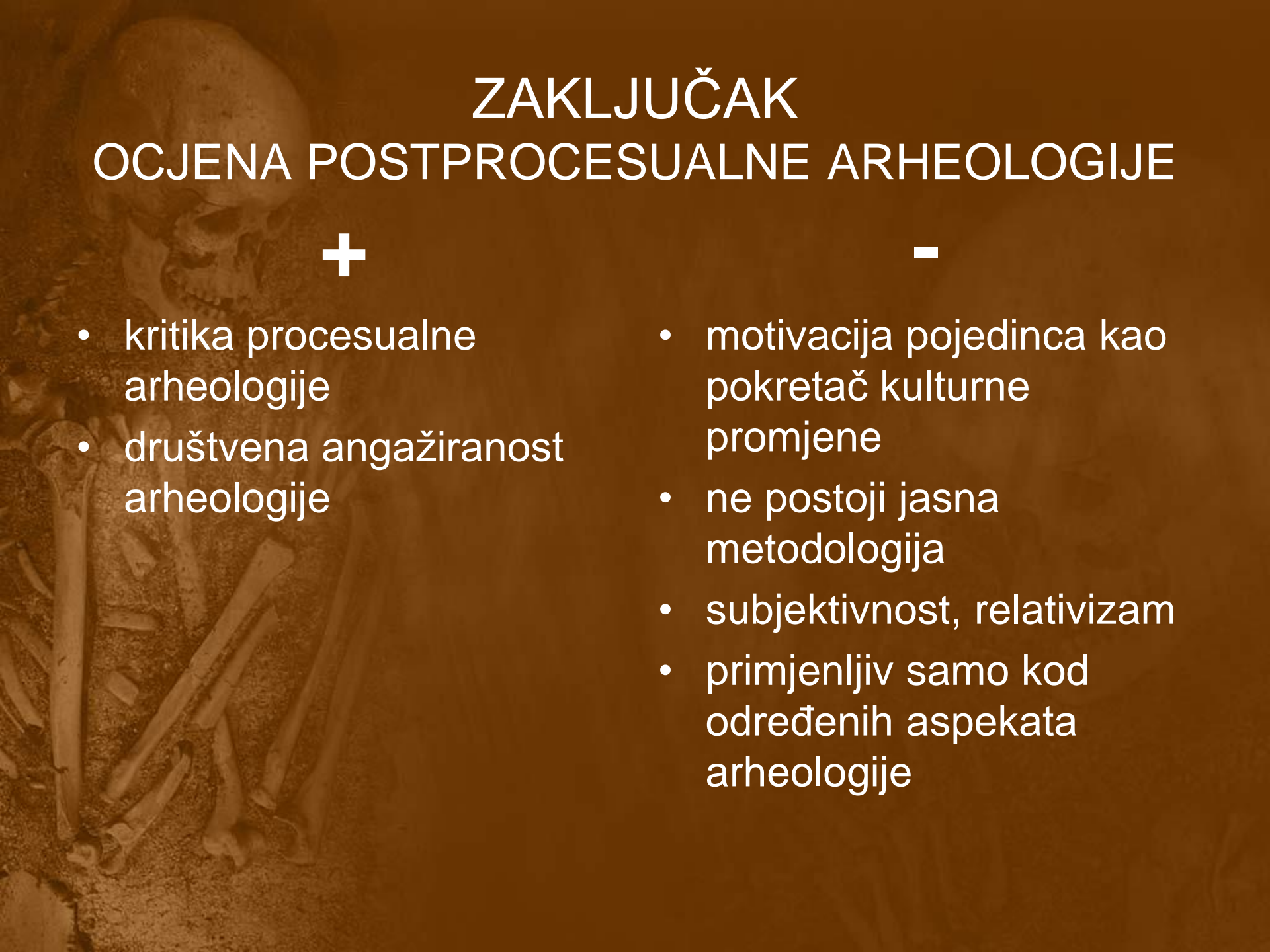
Procesualna arheologija

- kreiranje biološkog profila pokojnika i usporedba s drugim podacima na groblju kako bi se dobili ukupni demografski podaci
- lepra (*facies leprosa*)
- odnos društva prema gubavcima
- usporedba s kasnoantičkim i kasnosrednjovjekovnim populacijama

Postprocesualna arheologija

- interpretacija grobnih priloga u kontekstu zdravstvenog stanja pokojnika ili njegovog života općenito

ZAKLJUČAK

OCJENA POSTPROCESUALNE ARHEOLOGIJE

+

- kritika procesualne arheologije
- društvena angažiranost arheologije

-

- motivacija pojedinca kao pokretač kulturne promjene
- ne postoji jasna metodologija
- subjektivnost, relativizam
- primjenljiv samo kod određenih aspekata arheologije

Literatura

Burdukiewicz, J. M. 2006. Epistemological status of archaeology - current controversies. *Archeologia Polona* 44, 73-88.

Earle, T., Preucel, R. 1987. Processual Archaeology and the Radical Critique. *Current Anthropology* 28, 501-538.

Renfrew, C., Bahn, P. 2012. *Archaeology. Theories, Methods and Practice*. London: Thames & Hudson Ltd.

Šlaus, M. 2006. *Bioarheologija. Demografija, zdravlje, traume i prehrana starohrvatskih populacija*. Zagreb: Školska knjiga.